

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-07-01/2013
P/13/066

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/13/066 – Efekty kształcenia w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku

Kontrolerzy

1. Krzysztof Gołębiowski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84248 z dnia 10 czerwca 2013 r.
2. Janusz Zawirski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84247 z dnia 10 czerwca 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-4]

Jednostka
kontrolowana

Liceum Ogólnokształcące im. Bogdana Jańskiego w Łomży (zwane dalej „Szkołą” lub „Liceum”), ul. Krzywe Koło 9, 18-400 Łomża

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Barbara Aleksandra Turek, dyrektor Liceum od 1 września 2011 r. (w okresie od 4 grudnia 2009 r. do 1 września 2011 r. pełniąca obowiązki dyrektora). [Dowód: akta kontroli str. 5-6]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, efektywność kształcenia w Liceum w latach szkolnych 2010/2011-2012/2013.

Podstawą pozytywnej oceny była właściwa organizacja i realizacja procesu dydaktycznego, wspieranie kształcenia uczniów mających trudności w nauce oraz wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niezapewnieniu uczniom możliwości odbywania zajęć lekcyjnych z wychowania fizycznego w sali gimnastycznej w latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja Szkoły

1.1. Podstawy formalno-prawne funkcjonowania Szkoły

Opis stanu
faktycznego

Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące im. Bogdana Jańskiego w Łomży zostało utworzone na podstawie uchwały Zarządu Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie z dnia 28 stycznia 2002 r. w wyniku przekształcenia dotychczasowego Liceum Ekonomicznego. Szkoła dysponowała zaświadczeniem o wpisie Liceum Ekonomicznego do ewidencji szkół i placówek niepublicznych, wydanym w dniu 1 lipca 1997 r. przez Wicekuratora Oświaty w Łomży, zmienionym 4 lipca 2002 r. przez Prezydenta Miasta Łomża. W ewidencji prowadzonej przez Prezydenta wpisano wówczas Liceum Ogólnokształcące im. Bogdana Jańskiego w Łomży, w miejsce dotychczasowego Liceum Ekonomicznego. Kolejnej zmiany we wpisie dokonano 30 stycznia 2003 r. w związku ze zmianą nazwy organu prowadzącego z Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego w Łomży na Szkołę Wyższą im. Bogdana Jańskiego w Łomży. Zaświadczenia o wpisie do ewidencji zawierały dane określone w art. 82 ust. 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty². [Dowód: akta kontroli str. 7-21, 22-28]

Liceum posiada uprawnienia szkoły publicznej, nadane decyzją Kuratora Oświaty w Łomży z dnia 31 sierpnia 1998 r. [Dowód: akta kontroli str. 29]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Po przekształceniu Liceum Ekonomicznego w Liceum Ogólnokształcące im. Bogdana Jańskiego w zaświadczeniu o wpisie do ewidencji szkół i placówek niepublicznych nie zawarto aktualnych danych dotyczących przedmiotu działania Szkoły oraz cyklu

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2004 Nr 256, poz. 2572 ze zm.

nauczania. Pozostawiono w nim zapisy stanowiące m.in., iż: „*Przedmiotem działania szkoły jest prowadzenie nauki w zakresie liceum ekonomicznego o specjalnościach: bankowość, rachunkowość i finanse, ekonomika i organizacja przedsiębiorstw (...) wymieniona szkoła niepubliczna kształci w zawodzie określonym w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz (...) program zajęć będzie realizowany w czteroletnim cyklu nauczania (...)*”.

Z informacji uzyskanej od Naczelnika Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Łomża wynika, że: „*Urząd popełnił uchybienie nie aktualizując wszystkich pozycji zaświadczenia*”. W konsekwencji, Liceum prowadziło kształcenie w zakresie odmiennym od wynikającego z ewidencji szkół i placówek niepublicznych.

Dyrektor Szkoły nie wystąpiła do organu prowadzącego o podjęcie działań w celu doprowadzenia do zgodności wpisu w ewidencji z zakresem nauczania (faktycznym). Wyjaśniła, iż: „*W chwili objęcia stanowiska dyrektora Liceum, w grudniu 2009 r., nie wiedziałam, że istnieje taka nieprawidłowość w dokumentacji. Niemalże wszystkie dokumenty dotyczące organizacji szkoły znajdują się w posiadaniu organu prowadzącego. Do niektórych dokumentów, w tym zaświadczenia o wpisie do ewidencji, nie miałam dostępu. Sądziłam, że wpis jest poprawny. O zaistniałej sytuacji poinformuję organ prowadzący i poproszę o podjęcie odpowiednich działań w celu zaktualizowania wpisu*”.

[Dowód: akta kontroli str. 23, 26, 27-28, 30-31, 164-165]

1.2. Zgodność statutu Szkoły z przepisami prawa

1. W okresie objętym kontrolą Liceum działało na podstawie statutu, nadanego przez organ prowadzący 20 sierpnia 2010 r.³, spełniającego wymogi art. 84 ust. 2 ustawy o systemie oświaty.

2. W statucie uregulowano m.in. kwestie dotyczące: podziału na grupy uczniowskie (m.in. na zajęciach z języków obcych i informatyki), organizacji zajęć pozalekcyjnych (zgodnie z tygodniowym rozkładem ustalonym przez dyrektora), nadzoru pedagogicznego (sprawowanego przez Podlaskiego Kuratora Oświaty), udzielania pomocy uczniom mającym trudności w nauce oraz uczniom uzdolnionym (poprzez realizację indywidualnych programów nauczania) i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej (prowadzenie doradztwa psychologicznego dla uczniów, rodziców i nauczycieli, wspieranie uczniów i ich rodzin w sytuacjach kryzysowych, diagnozowanie predyspozycji intelektualnych uczniów).

[Dowód: akta kontroli str. 34-69]

3. W okresie objętym kontrolą w Liceum obowiązywał wewnętrzny system oceniania (WSO), stanowiący załącznik do statutu Szkoły, opracowany na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 74-85]

W WSO ustalone zostały kryteria oceny zachowania, skala i formy ocen śródrocznych i końcowych zachowania oraz z zajęć edukacyjnych (odpowiadające skali, o której mowa w § 13 ust. 2 i § 15 ust. 3 wymienionego rozporządzenia), a także warunki i sposób przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych, warunki i tryb uzyskiwania wyższych, niż przewidywane, rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania i sposób przekazywania rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce.

[Dowód: akta kontroli str. 74-85]

Stosownie do postanowień § 4 ust. 4 WSO wymagania edukacyjne, niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i końcoworocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, zostały ustalone w przedmiotowych systemach oceniania.

[Dowód: akta kontroli str. 78, 98-99]

³ Wcześniej obowiązywał statut nadany przez Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego w Warszawie z dnia 9 marca 2002 r. (zgłoszony do ewidencji prowadzonej w Urzędzie Miasta Łomża).

⁴ Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

4. W latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 w Liceum nie były przeprowadzane ewaluacje lub kontrole zewnętrzne.

1. Wbrew postanowieniom art. 82 ust. 5 ustawy o systemie oświaty organ prowadzący nie zgłosił aktualnego statutu Liceum (z 20.08.2010 r.) do ewidencji szkół niepublicznych prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łomża. Pełnomocnik organu prowadzącego wyjaśnił, że statutu nie zgłoszono do ewidencji w wyniku niedopatrzenia.
2. W § 57 ust. 3 pkt 1 statutu zawarto zapis, iż „podstawą do skreślenia ucznia z listy uczniów jest brak promocji do następnej klasy”, podczas gdy - zgodnie z § 21 ust. 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów (...) uczeń, który nie zdał egzaminu poprawkowego, nie otrzymuje promocji do klasy programowo wyższej (na semestr programowo wyższy) i powtarza klasę (semestr). W okresie objętym kontrolą nie odnotowano jednak takich przypadków.

[Dowód: akta kontroli str. 72-73, 164]

1.3. Źródła finansowania działalności Szkoły

W okresie objętym kontrolą środki finansowe pozyskiwane przez Liceum pochodziły z dotacji z budżetu Miasta Łomża (przewidzianych dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych), czesnego oraz z opłat wpisowych. Roczne przychody na jednego ucznia wynosiły: 8.480 zł w 2010 r., 8.680 zł w 2011 r. i 9.120 zł w 2012 r. Głównym źródłem przychodów była dotacja przekazywana z budżetu Miasta Łomża (48-57%). Koszty funkcjonowania Szkoły w przeliczeniu na jednego ucznia wynosiły 8.220 zł w 2010 r., 8.580 zł w 2011 i 8.760 zł w 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 70]

Wysokość czesnego, ustalona zarządzeniem Kanclerza Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie z dnia 18 maja 2010 r. (na podstawie § 25 ust. 2 statutu Liceum z 9 marca 2002 r.), w okresie od 1 września 2010 r. do 31 sierpnia 2011 r. wynosiła:

- 200 zł dla uczniów klas I i II r. (przez okres 12 miesięcy),
- 270 zł dla uczniów klas III (przez 9 miesięcy).

Od dnia 1 września 2011 r. czesne uregulowano w zarządzeniu Kanclerza Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie z dnia 24 maja 2011 r., wydanym na podstawie § 58 ust. 1 lit. b statutu Liceum z dnia 20 sierpnia 2010 r. (wysokość opłat nie uległa zmianie).

[Dowód: akta kontroli str. 71, 154]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Statut Szkoły zawierał nieprecyzyjne zapisy dotyczące źródeł finansowania. W § 34 ust. 2 pkt 3 statutu ustalono, że do kompetencji Zarządu Szkoły należy ustalanie wysokości czesnego i zasad jego uiszczania. Takiego źródła finansowania nie przewidziano jednak w § 58 „Finanse Szkoły”, chociaż czesne stanowiło od 26,3% do 28,3% przychodów. Niewniesienie czesnego nie było też przesłanką skreślenia ucznia z listy uczniów (§ 57 ust. 3 statutu).

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację Szkoły.

2. Wyposażenie Szkoły do realizacji jej celów statutowych oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pobytu w Szkole

2.1. Wyposażenie Szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej

Opis stanu
faktycznego

Wyposażenie Liceum w sprzęt i pomoce dydaktyczne sprawdzono w odniesieniu do przedmiotów: język polski, język angielski, informatyka i biologia. Ustalono, że Szkoła była przygotowana pod względem posiadanego wyposażenia do realizacji przyjętych programów nauczania. Zajęcia z informatyki prowadzono w dwóch pracowniach, w których znajduje się po 13 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, natomiast z języka polskiego, języka angielskiego i biologii odbywały się w salach lekcyjnych wyposażonych w następujące pomoce dydaktyczne:

- język polski: 39 plansz tematycznych dotyczących każdej epoki literackiej oraz gramatyki i pisowni, sześć płyt CD – zawierających prezentacje multimedialne treści

- programowych z każdego semestru, rzutnik multimedialny z ekranem oraz słowniki, encyklopedie i lektury szkolne,
- język angielski: 15 plasz tematycznych dotyczących pisowni i gramatyki, 21 słowników, 23 płyty multimedialne, odtwarzacz CD, laptop oraz rzutnik z ekranem,
  - biologia: 31 plasz tematycznych oraz mikroskop wraz z preparatami mikroskopowymi odnoszącymi się do podstawy programowej z tego przedmiotu.

[Dowód: akta kontroli str. 86]

Szkoła nie posiadała sali gimnastycznej, pomieszczenia zastępczego przygotowanego do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, ani boiska. Zgodnie z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁵ i załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w tej samej sprawie⁶ w szkołach ponadgimnazjalnych zajęcia z wychowania fizycznego powinny być prowadzone w sali sportowej, w specjalnie przygotowanym pomieszczeniu zastępczym bądź na boisku szkolnym. Jak wyjaśniła dyrektor Liceum *„Budynek szkoły od początku swego istnienia, ze względu na pełnioną wcześniej funkcję szpitala, nie posiada sali gimnastycznej ani boiska i dlatego zmuszeni byliśmy korzystać z obiektów różnych szkół (...)”*. [Dowód: akta kontroli str. 98]

W okresie od 1 lutego do 30 czerwca 2011 r. Liceum wynajmowało (wspólnie z Gimnazjum im. B. Jańskiego w Łomży) salę gimnastyczną o pow. 162 m² w Szkole Podstawowej nr 2 w Łomży (w wymiarze 71 godzin). Zarówno przed 1 lutego 2011 r. jak i po 30 czerwca 2011 r. nie wynajmowano sali gimnastycznej. Od września 2011 r. korzystano także z zajęć na pływalni miejskiej 2 razy w tygodniu (w poniedziałki i piątki).

[Dowód: akta kontroli str. 87-89, 90-92]

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„Z powodu braku sali gimnastycznej, w okresie od września 2010 r. do 1 lutego 2011 r. (w I semestrze roku szkolnego 2010/2011) uczniom Liceum udostępniana była nieodpłatnie, na podstawie ustnego porozumienia, sala gimnastyczna w publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 w Łomży. Porozumienie to zostało zawarte pomiędzy rektorem Wyższej Szkoły Zarządzania w Łomży, który administruje budynkiem wykorzystywanym przez Liceum a dyrektorem SP nr 2 w Łomży. Udostępniano nam również nieodpłatnie i bezumownie boisko przy Liceum Ogólnokształcącym nr 2 w Łomży. W latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 nie mogliśmy korzystać z sali gimnastycznej SP nr 2 w Łomży, ponieważ została ona przeznaczona do remontu. W okresie tym nie wynajmowaliśmy sali. Korzystaliśmy w tym czasie z własnych pomieszczeń, np. z wyznaczonej do tego celu małej sali rekreacyjnej, auli szkolnej, korytarza oraz z boiska udostępnianego przez publiczną Szkołę Podstawową nr 4 w Łomży.*

W zamian za korzystanie z sali gimnastycznej Szkole Podstawowej nr 2 udostępniano nieodpłatnie pomieszczenia dydaktyczne Liceum. [Dowód: akta kontroli str. 98, 159]

Nauczyciel wychowania fizycznego wyjaśnił, że: *„W latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 w okresie zimowym oraz przy złej pogodzie ćwiczenia gimnastyczne takie jak: ogólnorozwojowe, przewroty, stanie na rękach, piramidy dwójkowe, przerzut bokiem, skoki przez kozła, aerobik, a także niektóre gry (jak tenis stołowy) i wybrane elementy techniki w grach zespołowych (rzuty, podania, kozłowanie, itp.) były wykonywane w budynku Liceum. Do tego celu wykorzystywano korytarz szkolny, małą salę rekreacyjną oraz aulę szkolną. Sprzęt do wykonywania ćwiczeń na terenie LO wypożyczany był ze SP nr 2 w Łomży. W okresie wiosenno-letnim zajęcia wychowania fizycznego takie jak lekkoatletyka (biegi, rzuty skoki) oraz niektóre gry zespołowe były prowadzone na boisku SP nr 4, SP nr 2, boisku sportowym „Orlik 2012” oraz na terenie kompleksu rekreacyjnego łomżyńskich bulwarów nadnarwiańskich (wyposażonego w siłownię, stoły do tenisa, boisko do piłki siatkowej, itp.).*

W roku szkolnym 2010/2011 zajęcia wychowania fizycznego realizowane były w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 2 w Łomży oraz na boisku przy Liceum Nr 2 w Łomży, boisku przy SP nr 4 w Łomży, a także na „Orliku”. Zajęcia z wychowania

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17.

⁶ Dz. U. z 2012 r. poz. 977.

fizycznego w latach 2010/2011-2012/2013 prowadzone były również na basenie i lodowisku Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Łomży. W ramach współpracy z kierownictwem Łomżyńskiego Klubu Sportowego młodzieży szkoły zapewniono także bezpłatne wejściówki na wybrane mecze ŁKS (rozgrywane w Łomży) oraz możliwość nauki sędziowania i kulturalnego kibicowania". [Dowód: akta kontroli, str. 100]

W okresie objętym kontrolą zrealizowano od 291 do 293 godzin zajęć wychowania fizycznego w całym cyklu kształcenia, tj. od 21 do 23 godzin więcej od przyjętej w ramowym planie nauczania. Zrealizowano:

- w roku szkolnym 2010/2011 – 85 godzin zajęć na sali gimnastycznej, 108 godzin na basenie i 100 godzin w innych obiektach (stadion miejski, „Orlik”, lodowisko),
- w roku szkolnym 2011/2012 – 136 godzin na basenie, 78 godzin w pomieszczeniach Szkoły i 78 godzin w innych obiektach (stadion miejski, „Orlik”, lodowisko),
- w roku szkolnym 2012/2013 – 130 godzin na basenie, 88 godzin w pomieszczeniach Szkoły i 73 godzin w innych obiektach (stadion miejski, „Orlik”, lodowisko).

[Dowód: akta kontroli str. 93-97]

W wyniku przeprowadzonych ankiet wśród uczniów klasy pierwszej (10 osób) i drugiej (6 osób), ich rodziców (15 wypełniło ankiety) oraz nauczycieli Liceum (16 osób) ustalono, że:

- a) w ocenie uczniów:
  - budynek szkoły jest schludny, przestronny i czysty (93,7% ankietowanych),
  - w czasie zajęć lekcyjnych nauczyciele korzystają z pomocy multimedialnych i dydaktycznych: odpowiedź „tak” zaznaczyło 56,2 %, odpowiedź „większość” 25% i odpowiedź „niektórzy” – 18,8%,
- b) w ocenie wszystkich nauczycieli wyposażenie w pomoce dydaktyczne jest wystarczające do realizacji programu nauczania, zaś pomoce te są nowoczesne w opinii 93,8% ankietowanych, 12,5% nauczycieli wskazało na brakujące pomoce dydaktyczne w postaci tablic multimedialnych, 93,8% oceniło warunki lokalowe w Szkole (wielkość i liczbę sal lekcyjnych) jako odpowiednie do realizacji programu nauczania,
- c) zdaniem wszystkich rodziców liczba uczniów w klasie jest odpowiednia, a budynek szkoły jest odpowiednio przystosowany do prowadzenia nauki.

[Dowód: akta kontroli str. 146-151, 173-268]

Ustalone
nieprawidłowości

W latach 2011/2012 i 2012/2013 Szkoła nie zapewniła uczniom odbywania zajęć lekcyjnych z wychowania fizycznego na sali gimnastycznej, ani w specjalnie przygotowanym pomieszczeniu zastępczym, co przedstawiono powyżej.

Opis stanu
faktycznego

2.2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki

Pomieszczenia użytkowane przez Szkołę spełniały wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷. Stosownie do § 3 ust. 1 wymienionego rozporządzenia dyrektor, co najmniej raz w roku, dokonywała kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i korzystania z obiektów należących do Szkoły, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości. Uwag nie wniesiono również po kontrolach przeprowadzonych w latach 2010-2012 przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży. [Dowód: akta kontroli, str. 101-106, 107]

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, wyposażenie Szkoły do realizacji jej celów statutowych oraz zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pobytu w Szkole.

Ocena cząstkowa

3. Efekty dydaktyczne Szkoły

3.1. Wyniki klasyfikacji i promocji uczniów w wewnątrzszkolnym systemie oceniania

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą w Liceum stosowano obowiązujące zasady klasyfikowania i promowania uczniów. W latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 promocję do następnej klasy uzyskało 48, 37 i 38 uczniów kończących naukę (odpowiednio 90,6%, 92,5% i 97,4%).

⁷ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

Średnią ocen powyżej 4,75 otrzymało odpowiednio 5, 3 i 5 osób, co stanowiło 10,4%, 8,1% i 13,2% wszystkich uczniów promowanych. W omawianym okresie do egzaminów poprawkowych przystąpiło 5, 3 i 2 uczniów. [Dowód: akta kontroli str. 108]

W latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 dwunastu uczniów Liceum zrezygnowało z dalszej nauki. Siedmiu z nich opuściło Szkołę w związku ze zmianą miejsca zamieszkania (osoby te osiągnęły pełnoletność i nie kontynuowały nauki), zaś pięciu kontynuowało edukację w liceum dla dorosłych w systemie zaocznym. [Dowód: akta kontroli str. 109]

W 2011 roku dziewięciu, spośród 25 absolwentów Szkoły, podjęło studia wyższe na kierunkach: biologia, geodezja, dziennikarstwo, zarządzanie i mechanika. W 2012 r. studia na kierunkach informatyka, filologia angielska, turystyka i rekreacja, zarządzanie oraz technologia żywności rozpoczęło 6 z 15 osób kończących naukę w Liceum. [Dowód: akta kontroli str. 110]

3.2. Wyniki Szkoły na egzaminach zewnętrznych

Opis stanu
faktycznego

1. W roku szkolnym 2010/2011 naukę w Liceum ukończyło 24 uczniów (11, tj. 45,8% z nich przystąpiło do egzaminu maturalnego), zaś świadectwo dojrzałości uzyskało 10 uczniów (91% zdających). Średnie wyniki matur na poziomie podstawowym z przedmiotów obowiązkowych były zbliżone do wyników krajowych. Z języka polskiego, angielskiego, niemieckiego i matematyki uczniowie uzyskali 55,3%, 69,3%, 55% i 46,6%, podczas gdy średni wynik zdających w kraju wyniósł odpowiednio 53,6%, 69,7%, 57,8% i 48,2%. Wyniki matur z przedmiotów dodatkowych przedstawiały się następująco:

- z biologii – 52 % (wyższy od średniej krajowej o 11 punktów procentowych),
- z chemii – 27% (wynik niższy od średniej dla kraju o 14,7 punktów proc.),
- z fizyki i astronomii – 20% (wynik niższy o 21,9 pkt proc.),
- z geografii – 62% (wynik wyższy o 18,9 pkt proc.),
- z historii – 57,5% (wynik wyższy o 7,25 pkt proc.),
- z wiedzy o społeczeństwie – 70% (wynik wyższy od średniej dla kraju o 26,9 pkt proc.).

W roku szkolnym 2011/2012 r. z 14 absolwentów Liceum do egzaminu przystąpiło 10 (71,4%), z których siedmiu (70%) uzyskało świadectwo dojrzałości. W 2012 r. nastąpiło pogorszenie wyników egzaminów z przedmiotów obowiązkowych w stosunku do roku poprzedniego. Uczniowie uzyskali z języka polskiego 45,3%, z języka angielskiego 63,9% oraz z matematyki 43,5%, zaś średnie wyniki maturzystów w kraju wyniosły odpowiednio 54%, 68% i 56%. Z przedmiotów dodatkowych uczniowie uzyskali następujące wyniki:

- z biologii – 54% (wyższy od średniej krajowej o 17 pkt proc.),
- z chemii – 32% (wynik niższy o 19 pkt proc.),
- z geografii – 57,3% (wynik wyższy o 8,3 pkt proc.),
- z historii – 48% (wynik niższy od średniej w kraju o 6 pkt proc.).

W roku szkolnym 2012/2013 naukę w Liceum ukończyło 18 absolwentów, z których 13 (72,2%) przystąpiło do egzaminu maturalnego (10 osób, tj. 77% zdających uzyskało świadectwo dojrzałości). W 2013 r. nastąpiła poprawa wyników matur z przedmiotów obowiązkowych w porównaniu do lat ubiegłych. Uczniowie uzyskali: z języka polskiego 51%, z języka angielskiego 71% oraz z matematyki 58%, zaś średnie wyniki w kraju wyniosły odpowiednio: 55%, 68% i 55%. Z przedmiotów dodatkowych maturzyści uzyskali następujące wyniki:

- z biologii – 24% (o 20 pkt proc. mniej od średniej krajowej),
- z chemii – 20% (o 20 pkt proc. mniej),
- z fizyki i astronomii – 26% (12 pkt proc. mniej),
- z wiedzy o społeczeństwie – 44% (o 1 pkt proc. więcej).

W 2011 r. dziesięcioro uczniów przystąpiło do pisemnego egzaminu maturalnego na poziomie rozszerzonym z pięciu przedmiotów. Uzyskali oni wyniki niższe od średniej krajowej:

- z chemii – 27% (wynik niższy o 24,6 pkt proc.),
- z języka angielskiego – 62,3% (wynik niższy o 8,1 pkt proc.),
- z języka polskiego – 44,3% (wynik niższy o 14,4 pkt proc.),
- z matematyki – 16% (wynik niższy o 28,5 pkt proc.),

– z wiedzy o społeczeństwie – 35% (wynik niższy o 10,4 pkt proc).

W 2012 r. maturę na poziomie rozszerzonym (z języka angielskiego) zdawał jeden uczeń który uzyskał wynik 44% (o 20 pkt proc. mniej od średniego wyniku w kraju).

W 2013 r. do egzaminu dojrzałości na poziomie rozszerzonym przystąpiło siedmiu absolwentów Liceum, z których pięciu zdawało język angielski i dwóch – język polski. Uzyskane przez nich średnie wyniki wyniosły odpowiednio: 37% i 42,5%.

[Dowód: akta kontroli str. 111-112, 167-170]

Jak wyjaśniła dyrektor Szkoły: „Corocznie analizujemy wyniki matur i przedstawiamy je na posiedzeniu rady pedagogicznej na początku każdego roku szkolnego. Wnioski i rekomendacje do dalszej pracy wynikające z tych analiz są wykorzystywane w planach pracy szkolnych zespołów przedmiotowych, tj. humanistycznego, matematyczno-przyrodniczego i językowego. Wpływ na pogorszenie wyników egzaminów z przedmiotów obowiązkowych w 2012 w porównaniu do 2011 miała migracja uczniów z problemami w nauce, którzy przybyli do nas w trakcie trwania roku szkolnego 2011/2012. Tym niemniej staramy się zapewnić uczniom zajęcia fakultatywne mające na celu wyrównanie deficytów edukacyjnych. Szkoła corocznie wygospodarowuje na ten cel od 3 do 4 godzin tygodniowo takich zajęć z każdego przedmiotu (...). W celu podniesienia efektywności kształcenia organizujemy corocznie od trzech do czterech próbnych egzaminów maturalnych dla uczniów klas I-III, które dostosowane są do poziomu edukacyjnego danej klasy. Tworzymy także tzw. banki zadań (np. z matematyki) lub e-notatki (z j. polskiego, dot. np. omawianej lektury), które wysyłamy uczniom drogą e-mailową. Uczniowie mogą liczyć na naszą pomoc również w czasie wolnym, np. w soboty oraz w czasie ferii zimowych, kiedy organizowane są również zajęcia dodatkowe”.

[Dowód: akta kontroli str. 99, 165]

2. W dwóch trzyletnich okresach kształcenia (2009/2010-2011/2012 i 2010/2011-2012/2013) zanotowano wzrost efektywności nauczania przedmiotów ścisłych. Efektywność nauczania przedmiotów humanistycznych pozostała na prawie niezmiennym poziomie (z wyjątkiem lat 2010/2011-2012/2013, kiedy to wzrosła).

W 2012 r., spośród 10 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego, trzech zaliczyło w Szkole cały IV etap edukacyjny. Wg skali staninowej uzyskali oni następujące wyniki:

- jeden rozpoczął i ukończył edukację w Liceum z niskimi wynikami z przedmiotów humanistycznych (3 i 2 stanin), zaś dwóch ze średnimi (4-6 stanin),
- dwóch przyszło do Szkoły z niskimi (2 i 3 stanin), zaś jeden ze średnimi (6 stanin) wynikami z części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego; spośród nich jeden ukończył Liceum z wynikiem niskim (3), jeden ze średnim (6) i jeden z wysokim (8 stanin).

W 2013 r. egzamin maturalny zdawało ośmiu uczniów, którzy rozpoczęli edukację w Liceum w 2010 r. Pięciu (62,5%) przyszło do Szkoły z niskimi (1-3 stanin), zaś trzech (37,5%) ze średnimi (4-5) wynikami zarówno z części humanistycznej jak i matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego. Spośród nich dwie osoby (25%) opuściły Liceum z niskimi (2 i 3 stanin), zaś sześć (75%) ze średnimi wynikami z egzaminu maturalnego z języka polskiego i matematyki (4-6 stanin).

Dyrektor Liceum wyjaśniła: „Uczniowie, którzy rozpoczęli naukę w naszej Szkole w roku 2009 osiągnęli wyżej średni lub niski wynik egzaminu gimnazjalnego zarówno z części humanistycznej, jak i matematyczno-przyrodniczej. Natomiast uczniowie, którzy w roku 2010 przybyli do Szkoły osiągnęli średni, niski lub bardzo niski wynik egzaminu gimnazjalnego. Dzięki efektywnemu nauczaniu w trzyletnim cyklu nauki absolwenci z roku 2012 i 2013 osiągnęli wyżej średni wynik z przedmiotów przyrodniczo-matematycznych. Natomiast wynik z przedmiotów humanistycznych utrzymał się na niższym poziomie. Przyczyną zaistniałej sytuacji były preferencje uczniów, którzy kierując się wyborem studiów, skupili swoją uwagę na przedmiotach przyrodniczo-matematycznych, sądząc, że przedmioty humanistyczne należą do grupy łatwiej przyswajalnych. Jednakże w ostatnich latach wzrósł stopień trudności zestawów egzaminacyjnych z przedmiotów

humanistycznych, czego nie zaobserwowaliśmy w przypadku przedmiotów matematyczno-przyrodniczych”. [Dowód: akta kontroli, str. 153, 165-166]

W okresie objętym kontrolą efektywność kształcenia w Szkole była następująca:

- do egzaminu maturalnego przystępowało corocznie od 45,8% do 72,2% absolwentów, zaś świadectwo dojrzałości w latach 2012-2013 uzyskiwało od 70% do 77% zdających (z wyjątkiem roku 2011, w którym egzamin zdało 91% uczniów),
- w latach 2011 i 2013 wyniki matur na poziomie podstawowym z przedmiotów obowiązkowych były zbliżone do średnich wyników krajowych, zaś w roku 2012 były one niższe od wyników w kraju przeciętnie o 8,4 pkt proc.

3.3. Wyniki Szkoły uzyskane w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

W roku szkolnym 2010/2011 jeden uczeń klasy III Liceum brał udział w Olimpiadzie Przedsiębiorczości, zorganizowanej przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie oraz dwóch uczniów w Ogólnopolskim Konkursie Geograficznym, przeprowadzonym przez Uniwersytet Warszawski. Natomiast w roku szkolnym 2011/2012 dwóch uczniów uczestniczyło ww. olimpiadzie oraz 13 uczniów w Ogólnopolskim Konkursie Języka Angielskiego. Żaden z uczniów nie zakwalifikował się do eliminacji centralnych. W wymienionych latach w konkursach i olimpiadach wzięło udział odpowiednio 5,7% oraz 37,5% uczniów Szkoły. [Dowód: akta kontroli str. 108, 113]

W okresie objętym kontrolą uczniowie Liceum nie brali udziału we współzawodnictwie międzyszkolnym dotyczącym przeglądów, wystaw, festiwali, czy zawodów sportowych.

[Dowód: akta kontroli str. 114]

Jak wynika z przeprowadzonych ankiet:

- 86,7% rodziców uczniów uznało, że oferta zajęć pozalekcyjnych w Szkole była odpowiednia, zaś 13,3% odpowiedziało, że pomoc ta była za mała,
- 62,5% uczniów uważa, że w Szkole może rozwijać swoje zainteresowania poprzez uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych, natomiast po 18,7% uczniów odpowiedziało „tak, lecz nie wszystkie” oraz „nie”. [Dowód: akta kontroli str. 146-151]

W latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 w Liceum nie realizowano zadań związanych z uczestnictwem uczniów we współzawodnictwie międzyszkolnym. Nie uczestniczono również w roku szkolnym 2012/2013 w olimpiadach i konkursach przedmiotowych. Zgodnie z § 14 pkt 2 statutu Liceum, Szkoła powinna stwarzać uczniom warunki do uczestnictwa w olimpiadach przedmiotowych, konkursach i zawodach.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że brak udziału uczniów we współzawodnictwie międzyszkolnym oraz w olimpiadach i konkursach przedmiotowych w roku szkolnym 2012/2013 wynikał z niechęci uczniów do tego typu rywalizacji oraz zbyt małego zaangażowania nauczycieli w inicjowaniu takich przedsięwzięć. Wyjaśniła również, że: *„Nauczyciele naszej Szkoły podejmowali i podejmują nadal próby angażowania uczniów w różne formy współzawodnictwa międzyszkolnego, w tym uczestnictwo w olimpiadach i konkursach, ale spotyka się to z małym zainteresowaniem wśród uczniów. Do naszej Szkoły trafia często młodzież nie tylko z trudnościami w nauce, ale również adaptacyjnymi, w związku z czym często nie jest gotowa na podejmowanie nowych wyzwań, z którymi wiąże się ryzyko porażki. Dlatego też niechętnie bierze udział we współzawodnictwie, szczególnie poza szkołą”*. [Dowód: akta kontroli, str. 115, 165]

3.4. Efekty kształcenia według opinii środowiska szkolnego

W wyniku przeprowadzonych ankiet ustalono następujące opinie dotyczące efektów kształcenia w Liceum:

a) rodzice:

- wybierając szkołę brali pod uwagę: wyniki egzaminów końcowych z lat ubiegłych (40% ankietowanych), opinię o szkole i nauczycielach (66,7%), ofertę zajęć pozalekcyjnych (60%), odległość od domu (20%), opinię znajomych (26,7%),
- ponownie wybraliby tę samą szkołę dla swojego dziecka – „tak” (66,7%), „raczej tak” (33,3%),
- w wystarczającym stopniu są informowani o postępach w nauce dziecka – 100%,

Opis stanu
faktycznego

- dziecko chodzi do Szkoły chętnie – 40%, raczej chętnie – 53,3%, niechętnie – 6,7% ankietowanych,
- b) nauczyciele:
- wyniki sprawdzianów są omawiane podczas rad pedagogicznych (100% ankietowanych) i podczas spotkań zespołów przedmiotowych – 75%,
  - nauczyciel, realizując program nauczania, w szczególności koncentruje się na treściach i umiejętnościach niezbędnych na egzaminie zewnętrznym: „zawsze” – 81,3%, „nie zawsze” – 12,5%, „tylko w ostatniej klasie” – 6,2%,
  - sprawdziany i egzaminy w sposób właściwy i rzetelny sprawdzają wiedzę uczniów – 43,7%; odpowiedź „raczej tak” zaznaczyło 56,3% ankietowanych,
  - szkoła umożliwia wprowadzenie innowacyjnych metod nauczania i nowych projektów – 100%,
- c) uczniowie:
- korzystają z płatnych zajęć pozalekcyjnych (korepetycji) regularnie (6,3%), sporadycznie (6,3%), nie korzystają (87,4%),
  - uważają, że mogliby mieć lepsze oceny – 62,5%,
  - nie osiągają lepszych wyników ponieważ: nauczyciele nie doceniają ich wysiłków (18,8%), nie mają czasu dobrze się przygotować (62,5%), nie zależy im na tym (12,5%),
  - mogliby mieć lepsze oceny, gdyby nauczyciele: więcej wymagali (12,5%), potrafili zaciekać swoim przedmiotem (50%), organizowali więcej zajęć pozalekcyjnych (37,5%),
  - są oceniani sprawiedliwie – 87,5%,
  - na bieżąco są informowani o ocenach i wiedzą dlaczego takie otrzymali – 81,3%, odpowiedź „raczej tak” zaznaczyło 12,5% ankietowanych uczniów,
  - lubią chodzić do szkoły – 56,3%; odpowiedź „raczej tak” zaznaczyło 37,5% uczniów,
  - wybraliby ponownie tę samą szkołę – „tak” (75%) i „raczej tak” – 18,8% odpowiedzi. [Dowód: akta kontroli str. 146-151]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efekty dydaktyczne Szkoły.

4. Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego

4.1. Kwalifikacje nauczycieli

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 zajęcia w Szkole prowadziło odpowiednio 15, 14 i 17 nauczycieli (łącznie z pedagogiem), w tym trzech, jeden i dwóch pełnozatrudnionych. Spośród 17 nauczycieli zatrudnionych w roku szkolnym 2012/2013 było: 10 nauczycieli dyplomowanych, czterech mianowanych, jeden kontraktowy oraz jeden stażysta i jeden bez stopnia awansu zawodowego. Wszyscy nauczyciele posiadali kwalifikacje określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁸ [Dowód: akta kontroli str. 116, 117-118]

4.2. Prawdliwość wdrożenia szkolnych programów nauczania

Opis stanu faktycznego

Programy nauczania stosowane w Szkole zostały dopuszczone do użytku przez dyrektora, po uprzednim zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej. [Dowód: akta kontroli, str. 119-129]

W szkolnym zestawie programów nauczania uwzględniono wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne realizowane w szkole w latach szkolnych 2010/2011-2012/2013 (tj. podstawę programową kształcenia ogólnego dla IV etapu edukacyjnego).

[Dowód: akta kontroli, str. 119-123]

⁸ Dz. U. Nr 50, poz. 400.

4.3. Zgodność realizacji programów nauczania z podstawą programową kształcenia ogólnego

Opis stanu faktycznego

Analiza stosowanych w roku szkolnym 2012/2013 programów do nauczania w kl. I języka polskiego i matematyki wykazała, że – stosownie do postanowień art. 7 ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy o systemie oświaty – spełniały one wymogi określone w § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczenia w szkole programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników⁹ (tzw. „nowa podstawa programowa”), bowiem zawarto w nich:

- treści zgodne z treściami nauczania określonymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
- sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów,
- opis założonych osiągnięć ucznia,
- propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia.

Programy te, przed dopuszczeniem do użytku szkolnego, zostały zaopiniowane przez nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych, posiadających wykształcenie wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia odpowiednich zajęć edukacyjnych, konsultantów lub doradców metodycznych, a także przez zespoły nauczycielskie.

[Dowód: akta kontroli, str. 130, 131]

Na podstawie analizy wybranych losowo pięciu tematów lekcyjnych z języka polskiego i matematyki, zrealizowanych w roku szkolnym 2012/2013 w klasie I, ustalono, że tematy te wynikały z przyjętego w Szkole programu nauczania oraz były zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

[Dowód: akta kontroli, str. 132, 133]

Wpływ na wybór programu nauczania zadeklarowali wszyscy nauczyciele (16), którzy wzięli udział w ankiecie przeprowadzonej w trakcie kontroli. Ankietowani rodzice (93,3%) stwierdzili, że znają wymagania edukacyjne obowiązujące w Szkole. 80% z nich oceniło, że wymagania te zapewniają oczekiwany poziom wiedzy merytorycznej uczniów (20% ankietowanych rodziców nie miało zdania). 20% respondentów stwierdziło, że może wpływać na ofertę edukacyjną Szkoły, zaś 73,3% nie dostrzegło takiej potrzeby.

Wszyscy ankietowani uczniowie (16 osób) wskazali, że zostali zapoznani z wymaganiami edukacyjnymi dotyczącymi poszczególnych przedmiotów.

[Dowód: akta kontroli, str. 146-151]

4.4. Zachowanie minimalnego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla danego cyklu nauczania na każdym etapie edukacji

Opis stanu faktycznego

Wymiar zajęć edukacyjnych, przyjęty w szkolnym planie nauczania w trzyletnim cyklu kształcenia dla IV etapu edukacyjnego, był zgodny z ramowym planem nauczania dla szkoły ponadgimnazjalnej określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych¹⁰.

[Dowód: akta kontroli, str. 134-136]

Zajęcia edukacyjne z przedmiotów objętych egzaminem maturalnym zrealizowano w całym cyklu nauczania w wymiarze przekraczającym 100% planowanej liczby godzin¹¹.

[Dowód: akta kontroli, str. 137]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację i realizację procesu dydaktycznego.

Ocena cząstkowa

⁹ Dz. U z 2012 r., poz. 752.

¹⁰ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm. Rozporządzenie zastąpione z dniem 1 września 2012 r. rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w tej samej sprawie (Dz. U. z 2012 r., poz. 204).

¹¹ Przewidywana do realizacji, wg tygodniowego rozkładu, liczba zajęć, po uwzględnieniu ferii szkolnych i innych dni wolnych od zajęć (np. 14 października, 1 i 11 listopada, 6 stycznia, 1 i 3 maja, Boże Ciało).

5. Wspieranie kształcenia uczniów z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi

Opis stanu faktycznego

Zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z trudnościami w nauce i zaburzeniami rozwojowymi uregulowano w § 31 statutu Szkoły. Do zadań tych należało m.in. objęcie uczniów zajęciami wyrównawczymi, korekcyjnymi i rewalidacyjnymi, wynikającymi z wydanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną orzeczeń lub opinii.

W roku szkolnym 2012/2013 jeden uczeń Liceum posiadał orzeczenie o sprzężonej niepełnosprawności, a dziewięciu – opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej o następujących dysfunkcjach: dysortografii, dysleksji, dysgrafii i trudności adaptacyjnych. W odniesieniu do tych uczniów prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne i fakultatywne wynikające z zaleceń zawartych w orzeczeniu i w wydanych opiniach (m.in. trening ortograficzny, usprawnienie percepcji wzrokowej, ruchowej i słuchowej, doskonalenie techniki czytania i pisanie). Uczestniczyli oni też w obowiązkowych zajęciach fakultatywnych z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego. Ponadto:

- czterech z nich brało udział w dodatkowych, nieobowiązkowych zajęciach fakultatywnych z chemii, biologii, WOS, i historii,
- jeden uczeń (ze sprzężoną niepełnosprawnością) uczestniczył w zajęciach rewalidacyjnych w wymiarze 4 godzin. [Dowód: akta kontroli str. 138-140]

W roku szkolnym 2011/2012 odnotowano dwa przypadki uzyskania promocji z klasy II do III po zdaniu przez uczniów egzaminów poprawkowych z matematyki i języka angielskiego. Uczniów tych objęto, w roku szkolnym 2012/2013, obowiązkowymi zajęciami fakultatywnymi w wymiarze 3 godzin tygodniowo z matematyki oraz języka angielskiego i języka polskiego.

[Dowód: akta kontroli str. 141]

W wyniku przeprowadzonych ankiet uzyskano opinie dotyczące udzielanej w Szkole pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wsparcia uczniów w wyrównywaniu szans edukacyjnych. I tak:

- odpowiednio: 93,3%, 13,3% i 6,6% rodziców uczniów uznało, że ich dziecko może skorzystać w Szkole kolejno z pomocy pedagoga, psychologa i logopedy. Odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło odpowiednio 13,3%, 13,3% i 6,6% ankietowanych, natomiast 40,0% nie wiedziało, czy ich dzieci mogą skorzystać z pomocy psychologa i logopedy (w Szkole w roku szkolnym 2012/2013 nie zatrudniano psychologa i logopedy),
- 86,6% rodziców stwierdziło, że Szkoła zapewnia dostateczną pomoc uczniom mającym trudności w nauce, a 13,3%, że nie,
- 87,5% nauczycieli uznało, że szkolny pedagog dobrze wspiera uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, a 12,5% – że raczej dobrze,
- wszyscy ankietowani nauczyciele (16) stwierdzili, że dyrekcja Szkoły zawsze, jeżeli jest taka potrzeba, organizuje zajęcia dla uczniów mających trudności w nauce,
- odpowiednio 100%, 6,2% i 18,8% uczniów odpowiedziało że mogą skorzystać z pomocy pedagoga, psychologa i logopedy, zaś 0%, 81,2% i 68,8% – że nie (dwóch uczniów nie wiedziało, czy mogą skorzystać z pomocy psychologa i logopedy),
- wszyscy uczniowie (5) wniosujący o pomoc pedagoga – otrzymali ją, zaś jeden uczeń nie otrzymał pomocy psychologa. Pozostali uczniowie stwierdzili, że nie było potrzeby zwracania się o pomoc pedagoga (11), psychologa (15) i logopedy (16),
- 87,5% uczniów odpowiedziało, że w razie problemów mogą się zwrócić do nauczyciela o pomoc, a 12,5% – że nie zawsze mogą to uczynić.

[Dowód: akta kontroli str. 146-151]

W opinii dyrektora Szkoły, stosowane w Liceum działania pomocowe wobec uczniów mających orzeczenie lub opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej, przyniosły poprawę ich wyników w nauce i zachowaniu. Wszyscy uczniowie, którzy uczęszczali na zajęcia fakultatywne poprawili oceny z poszczególnych przedmiotów (głównie z ocen niedostatecznych i dopuszczających na oceny dostateczne i dobre). Także zajęcia socjoterapeutyczne przynosiły widoczne efekty, przede wszystkim w postaci poprawy kształtowania relacji z rówieśnikami i nauczycielami oraz poznawania własnych zdolności

i umiejętności, a także w zakresie pokonywania własnych ograniczeń. Dzięki tym działaniom w Szkole nie ma uczniów stwarzających problemy z powodu złego zachowania.

[Dowód: akta kontroli str. 115]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wspieranie przez Szkołę uczniów z trudnościami w nauce.

Opis stanu
faktycznego

6. Wspieranie kształcenia uczniów uzdolnionych

W myśl § 14 statutu Szkoła zapewnia: 1) możliwość rozwoju naukowego przez indywidualizację procesu nauczania uczniów szczególnie uzdolnionych, 2) udział w zajęciach pozalekcyjnych oraz 3) stwarzanie im warunków do uczestnictwa w olimpiadach i konkursach przedmiotowych.

W roku szkolnym 2012/2013 Szkoła wspierała łącznie sześciu uczniów uzdolnionych, którzy osiągnęli ponadprzeciętne wyniki w nauce, tj.:

- trzech uczniów, którzy otrzymali w roku szkolnym 2011/2012 promocję do III klasy z wyróżnieniem, uzyskując średnią ocen: 4,53, 4,64 i 4,78, przy czym średnia ocen tych uczniów na koniec III klasy wyniosła odpowiednio: 3,71, 4,14 i 3,86,
- dwóch uczniów klasy III i jednego ucznia z klasy II, którzy uzyskali w roku szkolnym 2011/2012 promocję do następnej klasy ze średnią ocen odpowiednio: 4,07, 3,92 i 4,38, natomiast średnia ta w roku szkolnym 2012/2013 wyniosła kolejno: 4,14, 3,86 i 4,78.

Uczniowie ci (w tym jeden stypendysta Prezesa Rady Ministrów), oprócz obowiązkowych zajęć fakultatywnych z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego, korzystali z zajęć dodatkowych z chemii, biologii i historii, a ponadto brali udział w zajęciach w ramach szkolnego koła teatralnego i audiowizualnego (żaden uczeń Liceum nie brał udziału w olimpiadach i konkursach przedmiotowych). [Dowód: akta kontroli str. 142, 143]

Jak wynika z ankiet przeprowadzonych przez NIK:

- 73,3% ankietowanych rodziców uczniów uważa, że Szkoła wspiera uczniów uzdolnionych, zaś 26,7% wybrało odpowiedź „nie dotyczy”,
- 93,7% nauczycieli stwierdziło, że oferta wspierająca zainteresowania i uzdolnienia uczniów jest odpowiednia, natomiast 6,3% - że „bardzo obszerna”.

[Dowód: akta kontroli str. 146-151]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Podjęte w Liceum statutowe działania na rzecz wspierania uczniów uzdolnionych nie przyniosły poprawy średnich ocen uzyskanych na koniec roku. Z sześciu uczniów objętych tym wsparciem w roku szkolnym 2012/2013, aż czterech pogorszyło swoje wyniki w nauce w stosunku do poprzedniego roku szkolnego, przy czym trzech uczniów klasy maturalnej (w tym były stypendysta Prezesa Rady Ministrów) odnotowało znaczący spadek średniej oceny (z 4,78 do 3,86, z 4,53 do 3,71 i z 4,64 do 4,14). Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Powodem tej sytuacji było małe zaangażowanie uczniów uzdolnionych podczas zajęć fakultatywnych. Osoby te nie wykazywały zainteresowania podniesieniem wyników w nauce lub co najmniej utrzymaniem poziomu z ubiegłego roku. Mogły one stracić motywację do dalszej nauki ze względu na zwolnienie z opłat czesnego, w związku z wysoką średnią ocen uzyskaną w roku ubiegłym. Szkoła próbowała motywować tych uczniów przez rodziców lub opiekunów, lecz nie przynosiło to spodziewanych efektów”.

[Dowód: akta kontroli str. 165]

Ocena cząstkowa

Szkoła podejmowała działania na rzecz wspierania kształcenia uczniów uzdolnionych, lecz nie przyniosły one efektów w postaci poprawy wyników nauczania.

7. Wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów

Opis stanu faktycznego

W roku szkolnym 2012/2013 w Liceum zorganizowano pięć rodzajów bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych skierowanych do ogółu uczniów, w celu rozwoju ich zainteresowań i zagospodarowania czasu wolnego. Były to zajęcia prowadzone w ramach koła teatralnego, audiowizualnego i Caritas (przygotowanie i udział w akcjach charytatywnych) oraz w ramach zajęć socjoterapeutycznych i samorządu uczniowskiego (głównie organizacja imprez szkolnych i samopomoc koleżeńska w udzielaniu bezpłatnych korepetycji). Na zajęcia uczęszczało od 10 do 15 uczniów (od 25,6% do 38,5% ogółu), zaś frekwencja na nich wyniosła od 74% do 100%. [Dowód: akta kontroli str. 144-145]

Rozpoznawanie potrzeb uczniów w zakresie rozwoju ich zainteresowań i zagospodarowania wolnego czasu prowadzone jest poprzez zasięganie informacji u uczniów. Jak wyjaśniła dyrektor Szkoły Barbara Turek „na początku września każdego roku szkolnego przeprowadzamy rozmowę z uczniami na temat ich oczekiwań i zainteresowań w ich działalności pozalekcyjnej oraz przedstawiamy propozycje szkoły w tym zakresie”.

[Dowód: akta kontroli str. 115]

Jak wynika z ankiet przeprowadzonych przez NIK:

- 86,7% rodziców uczniów uznało, że oferta zajęć pozalekcyjnych w Szkole była odpowiednia, zaś 13,3% odpowiedziało, że pomoc ta była za mała,
- 62,5% uczniów uważa, że w Szkole może rozwijać swoje zainteresowania poprzez uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych, natomiast po 18,7% uczniów odpowiedziało „tak, lecz nie wszystkie” oraz „nie”. [Dowód: akta kontroli str. 146-151]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wspieranie przez Szkołę rozwoju zainteresowań uczniów.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹², wnosi o:

- 1) podjęcie działań w celu zgłoszenia do ewidencji szkół i placówek niepublicznych aktualnego statutu Liceum oraz dokonania zmian w ewidencji szkół i placówek niepublicznych dotyczących profilu działania oraz cyklu nauczania w Liceum,
- 2) zapewnienie uczniom możliwości odbywania wymaganej liczby obowiązkowych zajęć lekcyjnych z wychowania fizycznego na sali sportowej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

¹² Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 11 lipca 2013 r.

Kontroler:
Krzysztof Gołębiowski
gł. specjalista k. p.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. WICEDYREKTOR
Marian Minkiewicz

.....
podpis

.....
podpis